

Collegiumi tehetségábor

Az ELTE Eötvös Collegium öszeram keretében olyan 12. évfolyamos középiskolás diákokat hívott meg egyhetes „táborozásra”, akik az OKTV és az egyéb szakirányú versenyeken kiemelkedő helyezést értek el, illetve akiket a szakok szerint szerveződő tanári egyesületek és tanár kollégák ajánlottak. Az Eötvös Collegium műhelyeinek megfelelő 17 szakterület szerint (angol, biológia, fizika, földrajz, francia, informatika, kémia, latin, magyar nyelv- és irodalom, matematika, német, olasz, orosz, spanyol, történelem) közel 50 középiskolás diák táborozott.

A diákok választott szakjaik szerint szeminárium foglalkozásokon vettek részt a Collegiumban. A kiscsoportos foglalkozásokat nagyelőadások és szabadidős programok keretezik. A nagyelőadások is részben tematikus egységek szerint szerveződnek. Ízelítőül: *A tehetségek ösztönzése. Tapasztalatok és javaslatok* – OKTV ügyvezető elnökök előadásai a szakterületükhöz kötődő tehetséggondozásról: Dóka Dezső Kálmán (német); Sztrés Er-

zsébet (orosz), Zsigri Ferenc (fizika), Zoltán Márta (spanyol), Kerner Anna (filozófia), Bartha Gabriella (francia), Ruzsinszkiné Lukácsy Margit (matematika), Bán Sándor (a biológiai diákolimpiai csapat vezetője). *Régi és mai collegisták, oktatás, kutatás és diákélet az Eötvös Collegiumban*: Ritoók Zsigmond, Keszthelyi Lajos, Kiss Jenő akadémikusok, Horváth László igazgató. Előadást tartott még Havas László professor emeritus (*Tehetség a tudományban és a közéletben – Brusznai Árpád, a tudós tanár mindmáig élő áldozata*), Borsodi Csaba oktatási rektorhelyettes (*Tanulni és kutatni az ország első egyetemén, az ELTE-n*) és Antoni Györgyi az ELTE Pályázati és Innovációs Központ igazgatója. Kuriózum a Collegiumban Feld-Knapp Ilona vezetésével működő „tanárakadémia”, a Cathedra Magistrorum előadások nemcsak a tudósi, hanem a kutató tanári tevékenység rejtelmibe is bevezetik a hallgatót. A Collegium abból a meggyőződésből szervezte táborát, hogy a tehetséges fiatalok száma nem csökken, csak egyre nehezebb megnyerni őket a piaci kihívásokkal szemben a tudomány és a tanári hivatásnak.

FAJVÉDELEM – ÓRIÁSGRAFFITIVEL

■ A nemzetközi madárvédelmi szervezet, a Birdlife bulgáriai tagsága a „Life” program keretében egy hatalmas graffitit helyezett el Szófia központjában.

Hasonló falfestményeknek itthon is lenne elég falfelület.

A 2009-ben indult és idén záruló „Mentsd meg a madarakat” program célja az, hogy megvédje a bulgáriai Natura 2000 élőhelyeken a parlagi sast (*Aquila heliaca*) és a kerecsensólymot (*Falco cherrug*). Mindkét faj állománya csökken az áramutések, az élőhelyük lerombolása, az illegális mérgezés és az orvvadászat miatt. A Birdlife bulgáriai programja ennek érdekében a veszélyes villanyoszlopok szigetelését, mesterséges fészkek telepítését és a meglevők védelmét, továbbá a téli madáretetést kezdeményezte, s ennek köszönhetően már némi növekedés következett be mindkét faj populációjában.

A cselekvés azonban ezzel nem zárult le. Négy önkéntes művész felajánlotta, hogy támogatja a programot egy 20 méteres falfestménnyel, amelyen a világszerte veszélyeztetett fajnak számító parlagi sast ábrázolják. A Szófia központjában, a programot szintén támogató állami iskola egyik falán elhelyezett óriás graffitit minden

arra járó láthatja. A graffiti készítéséről egy kisfilm is készült, hogy megörökítse és másokkal is megossza a bulgáriai természetvédelmi szakemberek és a művészek közötti együttműködés érdekes pillanatait. Az innovatív kommunikációs eszközök és a kortárs művészet felhasználásával a Birdlife célja az, hogy eljusson a fiatalokhoz és maradandó emléket állítson az 5 éven át folyó madárvédelmi programjának.

(www.greenfo.hu)

RÖVIDEN

■ **PEKING FULLADOZIK.** A kínai fővárosban nem ritkák az olyan időszakok, amikor a látótávolság a minimálisra csökken, a lakosság pedig szinte fuldoklik, olyan szennyezett a levegő. Ennek néha természeti okai vannak: nyaranta a sivatag felől, északnyugatról fújó szelek porral terítik be a várost, melyben ráadásul az utóbbi egy-két évtizedben megtöbbszöröződött az autók száma. Január első hétvégéjén olyan szmog telepedett a városra, amelyet eddig még nemigen tapasztaltak. A szálló korom mennyisége eddig sosem mért magasságba emelkedett. A város egyes részein a koromrészecskék aránya az ajánlott határérték harmincszorosát is átlépte. Az egészségügyi problémákon túl a korom jelentős hatással lehet az éghajlatváltozásra is. Melegítő hatása közel kétszerese az IPCC becsléseinek, mellyel a korom a széndioxid után a második helyre léphetne előre a kockázati tényezők sorában.

■ **ELŐHÍVOTT SZÍNEK.** Egy új eljárás alapján több száz éves csonttöredékekből is megállapítható, hogy milyen volt az elhunytak szem- és hajszíne. A DNS-vizsgálati módszert a krakkói Jagelló Egyetem és a rotterdami Erasmus Egyetem tudósai a közelmúltban fejlesztették ki az igazságügyi orvosszakértők számára. A rendszer 24 olyan, természetesen előforduló genetikai variációt elemel, amelyek meghatározzák a szemek és a haj színét. Mint kiderült, az eljárás akár 800 éves minták esetében is hatékony. Még olyan középkori mintákból is sikerült megállapítani az elhunytak szem- és hajszínét, ahol erősen roncsolódott a DNS.

■ **ÚJ SZIGETE VAN NÉMETORSZÁGNAK.** A természet időnként ad, időnként elvesz. Az emberi történelem során is sokszor előfordult, hogy a tenger elfogyasztotta, vagy éppen növelte egyes szárazföldek területét. A területgyarapodás gyakran tenger alatti, vagy partközeli vulkáni működés eredménye, vagy éppen hordalék-lerakódásoké. Az Északi-tengerből is kiemelkedett egy homokzátony, persze, nem egyik napról a másikra, hanem immár egy évtizede képződik. Területe 13 hektár, és 26 kilométerre van Schleswig-Holstein tartomány tengerpartjától. Fiatalsága ellenére máris félszáz növényfajának és jó pár tengeri madárnak ad otthont. Homokzátonyok rendre kialakulnak a német partok közelében a sekély vizekben, ám nemigen élnek túl a téli viharokat, a vad szelek elsöprik őket. Az új sziget azonban életképesnek bizonyul, 4 méter magas pontjai is vannak, a növényzet pedig gyökérzetével akadályozza a talajeróziót.